

آغاز سلطنت رضا خان پهلوي (1304 ش)

تغییر حکومت قاجار و جایگزینی پهلوي، از سال‌هاي قبل مد نظر رضاخان میرپنج بود تا اینکه مسافرت طولاني احمدشاه به اروپا، بهترین فرصت را براي او مهیا نمود.

تغییر حکومت قاجار و جایگزینی پهلوي، از سال‌هاي قبل مد نظر رضاخان میرپنج بود تا اینکه مسافرت طولاني احمدشاه به اروپا، بهترین فرصت را براي او مهیا نمود. در این هنگام با حمایت هواداران رضاخان در مجلس، احمدشاه از فرماندهي کل قوا عزل گردید و این مقام به رضاخان سردار سپه واگذار شد. پس از مدتي با فشار نظامیان بر مجلس شوراي ملي، در جلسه نهم آبان 1304، ماده واحده مبني بر خلع قدرت و انقراض سلسله قاجار به تصویب رسید. در پي این جلسه، خاندان کهنسال قاجاریه پس از یکصد و پنجاه سال سلطنت، با يك قیام و قعود ساده، به سرعت منقرض گردید و حکومت ننگین 53 ساله پهلوي آغاز شد. تصمیم مجلس در نهم آبان، بازتاب گسترده‌اي در مطبوعات جهان به دنبال داشت و تمام خبرگزاری‌ها، تغییرات ایران را با آب و تاب تمام در صفحات اول روزنامه‌هاي خود انتشار می‌دادند. در همان هنگام که دولت فروغي در تهران سرگرم برگزاری جشن تاجگذاری بود، احمد شاه قاجار در پاریس طی يك مصاحبه مطبوعاتي و صدور اعلامیه، عزل خود را از سلطنت، غیرقانوني خواند و آن را به زور اسلحه و قشون دانست. رضاخان سرانجام در 22 آذرماه 1304 به سلطنت دائمي دست یافت و در چهارم اردیبهشت سال بعد تاجگذاری رضاخان نمود. پس از آن، محمدحسن میرزا ولیعهد با خواري راهي مرز گردید و رضاخان پهلوي که از آن پس والاحضرت اقدس خوانده می‌شد به ریاست حکومت موقت معین گردید. تصویب انقراض حکومت قاجار توسط مجلس شوراي ملي ایران، با توطئه‌هاي پنهان و آشکار رضاخان پهلوي و وابستگان انگلیسي صورت گرفت. حدود يك ماه و نیم پس از آن، رضاخان، خود را شاه ایران خواند و سلسله پهلوي را تأسیس کرد.